

Legesverordening als instrument om duurzaamheidsdoelen te realiseren

1 Te ondersteunen duurzame ontwikkelingen via legesheffing

Voor de energietransitie waar Nederland voor staat is het onder meer nodig om:

- bestaande woningen te isoleren en te voorzien van zonnepanelen
- woningen/ woonwijken aan te sluiten op een alternatief voor aardgas
- duurzame energieopwekking met een relatief groot ruimtebeslag (zoals zonneparken, windturbines en aardwarmte) in het landschap in te passen
- netwerken geschikt te maken voor decentrale opwekking
- nieuwe ondergrondse infrastructuur aan te leggen

Het isoleren van bestaande woningen en het plaatsen van zonnepanelen op daken of aan gevels zijn activiteiten die de eigenaar van de woning moet oppakken. De andere maatregelen, zoals de aanleg van een warmtenet of een zwaarder elektriciteitsnet (alternatieven voor aardgas), zijn vooral collectief op te pakken maatregelen. Het gaat dan om meerdere huizen of hele buurten.

In veel gevallen is voor het verrichten van deze duurzaamheidsmaatregelen een omgevingsvergunning nodig (bouwactiviteit, aanlegactiviteit, activiteit afwijking van het bestemmingsplan). Gemeenten heffen leges voor het behandelen van deze vergunningaanvragen. Meestal vormen de bouw- of aanlegkosten de grondslag voor de legesheffing. Waar duurzaamheidsmaatregelen leiden tot hogere bouw- of aanlegkosten, werken deze leges kostenverhogend en vormen deze een drempel om tot het nemen van duurzaamheidsmaatregelen over te gaan.

Het is mogelijk de legesheffing af te stemmen op het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid op het gebied van de energietransitie. Geen of lagere leges voor vergunningaanvragen voor activiteiten die aan bepaalde duurzaamheidscriteria voldoen of die passen binnen de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen, kan een financiële prikkel voor burgers en organisaties zijn om (sneller) tot het nemen van bepaalde duurzaamheidsmaatregelen over te gaan. Men spreekt in dit verband ook wel van 'vergroening van de leges'.

De gemeente zal moeten afwegen of 'vergroening van de leges' het meest voor de hand liggende instrument is om duurzaamheidsmaatregelen te stimuleren. Andere opties zijn:

- Initiatiefnemers erop wijzen dat zij de kosten van vergunningsvrije onderdelen van de renovatie buiten de bouwaanvraag laten, wat leidt tot een lagere heffingsgrondslag voor de leges;
- Een 'paraplubepaling' in het bestemmingsplan die ruimte biedt voor ruimere maatvoering van bouwblok, goot- en nokhoogte bij het verduurzamen van woningen. Hierdoor geen leges voor de activiteit afwijken van het bestemmingsplan;
- Een subsidieregeling.

2 Uitwerking in de (model)verordening leges

De uitwerking in de legesverordening kan op verschillende manieren plaatsvinden, zoals:

- een gehele of gedeeltelijke vrijstelling van leges als zich een in de verordening omschreven omstandigheid (bouw- of aanlegactiviteit bestaande uit duurzaamheidsmaatregelen) voordoet;
- een vermindering van leges (lagere leges) als een bouw- of aanlegactiviteit bepaalde duurzaamheidsmaatregelen omvat;
- een gehele of gedeeltelijke teruggaaf van leges als na het gereedkomen van de bouw- of aanlegactiviteit aan bepaalde duurzaamheidscriteria is voldaan. Formeel-juridisch leidt de teruggaaf niet tot vermindering van het gevorderde legesbedrag, maar tot een teruggaaf die bij afzonderlijke beschikking wordt vastgesteld.

De teruggaaf van leges na het gereedkomen van de bouw- of aanlegactiviteit vinden wij als maatregel het meest zuiver, omdat dan vaststaat dat de duurzaamheidsmaatregelen daadwerkelijk zijn gerealiseerd. De gehele of gedeeltelijke teruggaaf in combinatie met uitstel van betaling bewerkstelligt hetzelfde als een gehele of gedeeltelijke vrijstelling dan wel een vermindering van de leges (lagere leges). Door het verlenen van uitstel van betaling voor het legesbedrag waarvoor na realisatie van de duurzaamheidsmaatregelen aanspraak op teruggaaf bestaat, werpen de leges geen drempel meer op om deze maatregelen te treffen. Door geen mix van vrijstellingen, verminderingen of teruggaven op te nemen, maar alleen een teruggaafregeling, wordt de regeling bovendien eenduidiger en overzichtelijker.

Hoofdstuk 5 van titel 2 van de tarieventabel van de modelverordening leges bevat de teruggaafbepalingen die verband houden met de omgevingsvergunning. De teruggaafregeling in verband met het realiseren van duurzaamheidsmaatregelen hebben wij opgenomen in de nieuwe onderdelen 2.5.4 tot en met 2.5.7. De bestaande onderdelen 2.5.4 en 2.5.5 worden dan vernummerd tot 2.5.8 en 2.5.9. Zie de bij deze Uitwerking behorende bijlage voor de tekst en de toelichting.

Teruggaaf in verband met het realiseren van duurzaamheidsmaatregelen

Als bij renovatie of nieuwbouw bepaalde duurzaamheidsmaatregelen worden gerealiseerd, bestaat aanspraak op teruggaaf van (een gedeelte van de) leges voor de activiteiten bouwen en planologisch strijdig gebruik voor zover die leges betrekking hebben op die duurzaamheidsmaatregelen.

Bestaat de activiteit uitsluitend uit de genoemde duurzaamheidsmaatregelen, dan wordt de teruggaaf berekend over het geheel verschuldigde legesbedrag voor de omgevingsvergunning activiteit bouwen en activiteit planologisch strijdig gebruik. Bij de bouw van energieopwekkingsystemen (zonneparken, windturbines) geldt dit ook.

Als het realiseren van de genoemde duurzaamheidsmaatregelen deel uitmaakt van een meer omvangrijke (ver) bouw die vergunningplichtig is, worden de leges berekend over de totale bouwkosten. De teruggaaf ziet alleen op het legesdeel dat betrekking heeft op de duurzaamheidsmaatregelen, dat wil zeggen: de hoogte van de teruggaaf is gelijk aan of een percentage van de leges die berekend zijn over de kosten van de duurzaamheidsmaatregelen die deel uitmaken van de totale bouwkosten die de grondslag voor de legesheffing vormen. Dus bij teruggaaf blijft de heffingsgrondslag in stand en vindt achteraf correctie van de in rekening gebrachte leges plaats via een teruggaaf.

Er is ook een teruggaaf leges aanlegactiviteit als de duurzaamheidsmaatregel de aanleg of aanpassing van vergunningplichtige energienetwerken betreft. Hierbij verdient opmerking dat de initiatiefnemer van deze duurzaamheidsmaatregelen zijn investeringsbeslissing niet zal laten afhangen van de leges die hij moet betalen.

In de bijlage zijn voor de volgende duurzaamheidsmaatregelen modelteruggaafbepalingen geformuleerd:

- Bestaande woningen isoleren
- Renovatie tot nul-op-de-meter-woning
- Plaatsen van zonnepanelen op daken of aan gevels
- Aanbrengen van een begroeid dak
- Buitenunit voor een warmtepomp
- Plaatsing zonnecollectoren voor zonneboiler

- Energiezuinige nieuwbouw
- Bouw van zelfstandige, grondgebonden zonnepanelen
- Bouw van windturbine(s)
- Aanleg (verzwaard) elektriciteitsnet of een warmtenet

De formulering (inhoud) van de teruggaafbepalingen is sterk afhankelijk van het ambitieniveau van de gemeente waar het gaat om de duurzaamheidsmaatregelen die zij wil stimuleren en het beschikbare budget daarvoor. De modelteruggaafbepalingen moeten daarom vooral worden gezien als voorbeeldbepalingen. De uitwerking in de modelverordening leges is gedetailleerd en veelal op maatregelniveau uitgewerkt. Dit vraagt van gemeenten een uitgewerkte visie op het effect van de verschillende maatregelen op de duurzaamheid

Aandachtspunten bij het bepalen van het ambitieniveau en het vaststellen van de teruggaafregeling zijn:

- Geldt de regeling voor bestaande bouw en nieuwbouw?
- Geldt de regeling voor woningen en andere gebouwen?
- Geldt de regeling voor particuliere eigenaren van woningen en andere gebouwen en voor projectontwikkelaars en woningbouwcorporaties?
- Willen we ook een regeling voor ondernemers die een zonnepark, windturbinepark of (verzwaard) elektriciteitsnet of warmtenet aanleggen?
- De dekking van de verminderde inkomsten. Bijvoorbeeld uit de algemene middelen of een eventueel bestaande egaliseringsreserve bouwleges. Toepassing van kruissubsidiëring (ene dienst minder dan kostendekkend, terwijl een andere dienst dat compenseert) ligt niet voor de hand, omdat dan de rekening wordt gelegd bij andere aanvragers van diensten.
- De mate waarin aanspraak op teruggaaf van de leges bestaat. Gehele of gedeeltelijke teruggaaf; maximumteruggaafbedragen (eventueel per project)?
- Voor welke periode geldt de teruggaafregeling?

Een en ander ook in relatie tot het budget dat beschikbaar is en het uitgeput raken van dat budget!

3 Uitvoeringspraktijk

Veel bouwplannen ondergaan wijzigingen vóór of tijdens de uitvoering. Om die reden worden de leges pas (geheel of gedeeltelijk) teruggegeven na gereedmelding van de activiteiten en na controle dat de maatregelen op het juiste niveau van duurzaamheid zijn uitgevoerd. De oorspronkelijk opgelegde legesnota/-aanslag blijft in stand; de heffingsambtenaar neemt een afzonderlijke voor bezwaar vatbare teruggaafbeschikking.

De legesteruggaaf is dus gekoppeld aan de realisatie van de duurzaamheidsmaatregelen. Een aanvraag tot het verkrijgen van de teruggaaf kan worden gedaan binnen zes weken na deze realisatie. (artikel 242 Gemeentewet). De heffingsambtenaar kan de legesteruggaaf ook ambtshalve verlenen (artikel 65, eerste lid, tweede volzin, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen).

Omdat tussen de aanvraag van de omgevingsvergunning en de realisatie van de duurzaamheidsmaatregelen een aardige tijdspanne zal zitten, moet de aanvrager al tijdens de aanvraagprocedure voor de omgevingsvergunning aangeven dat hij in aanmerking zal komen voor een legesteruggaaf. Dit moet in het proces van de aanvraag om de omgevingsvergunning geregeld worden, anders is het onmogelijk om uitstel van betaling te verlenen. Er moet communicatie (liefst geautomatiseerd) plaatsvinden tussen het systeem van vergunningverlening en van belastingen.

De heffingsambtenaar legt de legesnota/-aanslag op. De invorderingsambtenaar verleent direct uitstel van betaling voor het verwachte bedrag van de legesteruggaaf. Het beleid over uitstel van betaling in deze gevallen kan worden opgenomen in de gemeentelijke leidraad invordering gemeentelijke belastingen (zie eveneens de bijlage).

Na gereedmelding van de bouw- of aanlegactiviteit toetst de afdeling bouwtoezicht (namens het college van burgemeester en wethouders) of de duurzaamheidsmaatregelen zijn gerealiseerd en geeft zij aan de heffingsambtenaar door (ook hier weer liefst geautomatiseerd) of en zo ja voor en tot welk bedrag aan legesteruggaaf belanghebbende in aanmerking komt. De heffingsambtenaar neemt een teruggaafbeschikking ten aanzien van belanghebbende en stelt deze ook ter hand aan de invorderingsambtenaar. De invorderingsambtenaar

verreken het nog openstaande bedrag van de legesnota/-aanslag met het bedrag van de legesteruggaaf. Dit gebeurt met 'gesloten beurzen'. Als de duurzaamheidsmaatregelen niet zijn gerealiseerd, trekt de invorderingsambtenaar het uitstel van betaling in en gaat hij alsnog over tot innen van het legesbedrag waarvoor uitstel van betaling is verleend.

Uit het bovenstaande blijkt dat het in de uitvoeringspraktijk nodig zal zijn een aantal nogal 'bureaucratische' handelingen te verrichten. Dat roept de vraag op of een subsidieregeling niet praktischer en minder bureaucratisch is (zie het tekstkader op pagina 1).

4 Rechtvaardiging fiscale maatregelen (juridische houdbaarheid)

De gemeente wil een bijdrage leveren aan de verbetering van het klimaat en de vermindering van de CO₂-uitstoot. Een belangrijke bijdrage aan deze doelstelling kan worden geleverd door het realiseren van duurzaamheidsmaatregelen bij bestaande gebouwen en nieuwbouw, door de bouw van zonneparken en windturbines en door de aanleg van (verzwaarde) elektriciteitsnetwerken en warmtenetten.

In veel gevallen is voor het verrichten van deze duurzaamheidsmaatregelen een omgevingsvergunning nodig (bouwactiviteit, aanlegactiviteit, activiteit planologisch strijdig gebruik). De leges die de gemeente hiervoor heft, werken kostenverhogend en vormen een drempel om tot het nemen van duurzaamheidsmaatregelen over te gaan. De wetgever heeft het mogelijk gemaakt de legesheffing af te stemmen op het gemeentelijke beleid, zoals zij dat heeft geformuleerd op het gebied van de energietransitie. Daarom wil de gemeente genoemde drempel wegnemen of verlagen door een teruggaaf van bepaalde leges te verlenen voor die gevallen waarin een omgevingsvergunning is verleend en waarin na afronding van de activiteiten blijkt dat duurzaam is gebouwd of verbouwd, dan wel een collectieve voorziening voor duurzame energieopwekking is gerealiseerd. De legesteruggaaf heeft uitsluitend betrekking op de leges voor de activiteiten bouwen, aanleggen of planologische strijdig gebruik en voor zover deze de duurzaamheidsmaatregel(en) betreffen en ziet niet op eventuele andere activiteiten/onderdelen.

5 Praktijkvoorbeelden

Versillende gemeenten hebben al een regeling 'groene leges' vastgesteld. Enkele voorbeelden, die mede hebben gediend als inspiratiebron voor de modelteruggaafbepalingen:

Gemeente Den Haag

- [Legesverordening omgevingsvergunning 2013](#) (tekst 2018; zie onderdeel 2.1.2 van de tarieventabel)
- [Regeling vermindering leges voor duurzame bouwplannen Den Haag 2018](#)

Gemeente Enschede

- [Evaluatie regeling Groene leges](#)
- [Legesverordening 2018 gemeente Enschede](#) (zie artikel 4, lid 12)
- [Beleidsregels vrijstelling Groene Leges 2018](#)

Gemeente Houten

- [Tarieventabel 2018 bij Verordening leges gemeente Houten](#) (zie de onderdelen 2.3.1.10, 2.3.1.11, 2.3.3.8 en 2.3.3.9)

Gemeente Leusden

- [Memo Vergroenen leges 17 oktober 2017](#)
- [Legesverordening 2018](#) (zie de onderdelen 2.5.4, 2.5.5 en 2.5.6 van de tarieventabel)

Gemeente Zeist

- [Verordening tot 1e wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van leges 2018 gemeente Zeist](#)

Bijlage Uitwerking in de modelverordening leges

Wijziging tarieventabel modelverordening leges

Leeswijzer modelbepalingen

- [...] of bijvoorbeeld **[aantal]** = door gemeente in te vullen. Zie bijvoorbeeld onderdeel 2.5.4.3.
- **[iets]** = facultatief. Zie bijvoorbeeld de onderdelen 2.5.6 en 2.5.7.
- **[(iets)]** = een voorbeeld ter illustratie of uitleg voor gemeente. Zie bijvoorbeeld onderdeel 2.5.4.1.
- **[iets OF iets]** = door gemeente te kiezen. Zie bijvoorbeeld onderdeel 2.5.4.1.
- Combinaties zijn ook mogelijk. Zie bijvoorbeeld onderdeel 2.5.4.1, waarin bepaalde isolatiewaarden moeten worden ingevuld en gekozen kan worden voor een maximumteruggaafbedrag.

Onder vernummering van de bestaande onderdelen 2.5.4 en 2.5.5 tot 2.5.8 en 2.5.9 kunnen de volgende onderdelen – subonderdelen naar behoefte – worden ingevoegd:

2.5.4 Teruggaaf in verband met het realiseren van duurzaamheidsmaatregelen

Als een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit, aanlegactiviteit of activiteit planologisch strijdig gebruik als bedoeld in de onderdelen 2.3.1, 2.3.2 en 2.3.3 is verleend en na het gereedkomen van de activiteit of activiteiten door het college van burgemeester en wethouders is vastgesteld dat een of meer van onderstaande duurzaamheidsmaatregelen is genomen, bestaat aanspraak op teruggaaf van leges. De teruggaaf bedraagt:

2.5.4.1	indien de duurzaamheidsmaatregel bestaat uit het isoleren van bestaande woningen en andere gebouwen en na realisatie de totale isolatiewaarde van: a. het dak een waarde heeft van $R_c = [\dots \text{ (bijvoorbeeld 6,0)}] \text{ m}^2\text{K/W}$ of hoger, b. de gevel een waarde heeft van $R_c = [\dots \text{ (bijvoorbeeld 4,5)}] \text{ m}^2\text{K/W}$ of hoger, en c. de vloer een waarde heeft van $R_c = [\dots \text{ (bijvoorbeeld 3,5)}] \text{ m}^2\text{K/W}$ of hoger:	[...]%
	van het op grond van onderdeel 2.3.1 verschuldigde bedrag aan leges voor zover dat betrekking heeft op deze duurzaamheidsmaatregel[, met een maximum van	€ [...];
	en als in voorkomend geval niet meer dan [...]% OF [...]centimeter] wordt afgeweken van de in het bestemmingsplan voor de betreffende locatie vastgelegde rooi-, dak- en gootlijnen of bouwvlakken	[100] %
	van het op grond van onderdeel 2.3.3 verschuldigde bedrag aan leges voor zover dat betrekking heeft op deze duurzaamheidsmaatregel[, met een maximum van	€ [...];
2.5.4.2	indien de duurzaamheidsmaatregel bestaat uit het renoveren van een bestaande woning waardoor die woning een NOM-woning wordt:	[...]%
	van het op grond van onderdeel 2.3.1 verschuldigde bedrag aan leges voor zover dat betrekking heeft op deze duurzaamheidsmaatregel[, met een maximum van	€ [...];
	en als in voorkomend geval niet meer dan [...]% OF [...]centimeter] wordt afgeweken van de in het bestemmingsplan voor de betreffende locatie vastgelegde rooi-, dak- en gootlijnen of bouwvlakken	[100] %
	van het op grond van onderdeel 2.3.3 verschuldigde bedrag aan leges voor zover dat betrekking heeft op deze duurzaamheidsmaatregel[, met een maximum van	€ [...];

2.5.4.3	indien de duurzaamheidsmaatregel bestaat uit de plaatsing van zonnepanelen [met een output van in totaal minimaal [... (bijvoorbeeld 1200)] Wp] op het dak of aan de gevel:	[...]%
	van het op grond van de in de aanhef genoemde onderdelen verschuldigde bedrag aan leges voor zover dat betrekking heeft op deze duurzaamheidsmaatregel[, met een maximum van	€ [...]];
2.5.4.4	indien de duurzaamheidsmaatregel bestaat uit het aanbrengen van een begroeid dak dat na realisatie een waterbergende capaciteit heeft van minimaal [... (bijvoorbeeld 18)] liter per m ²	[...]%
	van het op grond van de in de aanhef genoemde onderdelen verschuldigde bedrag aan leges voor zover dat betrekking heeft op deze duurzaamheidsmaatregel[, met een maximum van	€ [...]];
2.5.4.5	indien de duurzaamheidsmaatregel bestaat uit het plaatsen van een buitenunit voor een warmtepomp [met een geluidsproductie van de luchtunit van maximaal [... (bijvoorbeeld 40)] dB]	[...]%
	van het op grond van de in de aanhef genoemde onderdelen verschuldigde bedrag aan leges voor zover dat betrekking heeft op deze duurzaamheidsmaatregel[, met een maximum van	€ [...]];
2.5.4.6	indien de duurzaamheidsmaatregel bestaat uit plaatsing van zonnecollectoren voor een zonneboiler [met een vermogen van minimaal [... (bijvoorbeeld 4,5)] G]:	[...]%
	van het op grond van de in de aanhef genoemde onderdelen verschuldigde bedrag aan leges voor zover dat betrekking heeft op deze duurzaamheidsmaatregel[, met een maximum van	€ [...]];
2.5.4.7	indien bij nieuwbouw een hoger duurzaamheidsniveau wordt bereikt dan op grond van het Bouwbesluit 2012 wordt vereist:	[...];
2.5.4.7.1	als een EPC van maximaal [0,0] wordt behaald:	[...]%
	van het op grond van de in de aanhef genoemde onderdelen verschuldigde bedrag aan leges[, met een maximum van	€ [...]];
2.5.4.7.2	als een EPC van maximaal [0,2] wordt behaald:	[...]%
	van het op grond van de in de aanhef genoemde onderdelen verschuldigde bedrag aan leges[, met een maximum van	€ [...]];
2.5.4.8	indien de duurzaamheidsmaatregel bestaat uit de bouw van zelfstandige, grondgebonden zonnepanelen:	[...]%
	van het op grond van de in de aanhef genoemde onderdelen verschuldigde bedrag aan leges voor zover dat betrekking heeft op deze duurzaamheidsmaatregel[, met een maximum van	€ [...]];
2.5.4.9	indien de duurzaamheidsmaatregel bestaat uit de bouw van een of meer windturbines:	[...]%
	van het op grond van de in de aanhef genoemde onderdelen verschuldigde bedrag aan leges voor zover dat betrekking heeft op deze duurzaamheidsmaatregel[, met een maximum van	€ [...]];

2.5.4.10 indien de duurzaamheidsmaatregel bestaat uit de aanleg van een verzwaard elektriciteitsnet of warmtenet: [...]%

van het op grond van de in de aanhef genoemde onderdelen verschuldigde bedrag aan leges voor zover dat betrekking heeft op deze duurzaamheidsmaatregel[, met een maximum van € [...]].

2.5.5 Voor de toepassing van onderdeel 2.5.4 wordt verstaan onder:

[dB:	<i>decibel, de maat voor een hoeveelheid geluid;</i>
EPC:	Energie Prestatie Coëfficiënt;
[Gj:	<i>Gigajoule;</i>
K:	temperatuur uitgedrukt in Kelvin;
m ² :	vierkante meter oppervlakte;
NOM-woning:	nul-op-de-meter-woning, zijnde een woning waarin gedurende een jaar gemiddeld net zoveel energie wordt geproduceerd (door zon, wind of warmtepompen) als wordt verbruikt (voor verwarming, warm tapwater en huishoudelijk gebruik);
Rc:	warmteweerstand (R) van een constructie (c);
W:	hoeveelheid energie uitgedrukt in Watt;
[Wp:	<i>Wattpiek, het energievermogen aan elektriciteit dat met een zonnepaneel kan worden opgewekt;</i>
zonnecollector:	apparaat dat zonlicht (direct licht bij zonnig weer en diffuus licht bij bewolkt weer) omzet in warmte.
zonnepaneel:	paneel dat bestaat uit meerdere zonnecellen waarmee zonlicht omgezet wordt in elektriciteit.

[2.5.6 De in onderdeel 2.5.4 opgenomen maximumteruggaafbedragen gelden per project. Onder project wordt verstaan een bouwplan dat of ontwikkeling die als een eenheid moet worden beschouwd, gelet op de bouwkundige en perceelindeling, het opdrachtgeverschap, de eigendom, functie(s), bedoeling en het karakter van het bouwplan. Verschillende omgevingsvergunningen of aanvragen voor omgevingsvergunning kunnen deel uitmaken van één project.]

[2.5.7 De in onderdeel 2.5.4 opgenomen teruggaafbepalingen zijn uitsluitend van toepassing op aanvragen voor omgevingsvergunningen die in de periode vanaf [**datum**] tot en met [**datum**] worden ingediend.]

Toelichting

Voor de volgende duurzaamheidsmaatregelen zijn teruggaafbepalingen opgenomen. De gemeente moet zelf afwegen in welke mate zij de leges teruggaaf geeft (invullen percentage van de verschuldigde leges).

Bestaande woningen isoleren (2.5.4.1)

Teruggaaf van leges met een bepaald percentage voor een omgevingsvergunning voor de activiteiten bouwen en planologisch strijdig gebruik voor het isoleren van bestaande woningen en andere gebouwen. Voor de legersteruggaaf bouwactiviteit dient de woning of het gebouw na realisatie van de voorzieningen ten minste een bepaalde, in de tabel nog in te vullen isolatiewaarde te hebben.

Het kan voorkomen dat voor de realisatie moet worden afgeweken van de in het bestemmingsplan voor de betreffende locatie opgenomen bebouwingsvoorschriften. Dan heeft de omgevingsvergunning (ook) betrekking op de activiteit planologisch strijdig gebruik. Indien de afwijking van de in het bestemmingsplan vastgelegde rooi-, dak en gootlijnen of bouwvlakken binnen de genoemde grenzen blijft, bestaat aanspraak op volledige teruggaaf (100%).

Facultatief:

- opnemen van een maximumbedrag voor de teruggaaf.

NOM-renovatie van bestaande woning (2.5.4.2)

Teruggaaf van leges met een bepaald percentage voor een omgevingsvergunning voor de activiteiten bouwen en planologisch strijdig gebruik als een bestaande woning wordt gerenoveerd tot nul-op-de-meter-woning (NOM-woning).

Een NOM-woning is een woning waarin gedurende een jaar gemiddeld net zoveel energie wordt geproduceerd (door zon, wind of warmtepompen) als wordt verbruikt (voor verwarming, warm tapwater en huishoudelijk gebruik). Een NOM-renovatie vraagt om een forse investering (€ 30.000 tot € 60.000). Daar staat tegenover dat de initiatiefnemer in de toekomst geen energiekosten meer heeft ('nul op de meter'). Voor een deel van de maatregelen bij NOM-renovaties kan een vergunning nodig zijn.

Als de NOM-renovatie ertoe leidt dat met een bepaald percentage of aantal centimeters wordt afgeweken van de in het bestemmingsplan vastgelegde rooi-, dak en gootlijnen of bouwvlakken, bestaat aanspraak op een volledige teruggaaf van de leges voor zover de omgevingsvergunning betrekking heeft op de activiteit planologisch strijdig gebruik.

Facultatief:

- opnemen van een maximumbedrag voor de teruggaaf.

Plaatsen van zonnepanelen op daken of aan gevels (2.5.4.3)

Teruggaaf van leges met een bepaald percentage als een omgevingsvergunning (bouwactiviteit) nodig is voor het plaatsen van zonnepanelen op het dak of aan de gevel.

Het plaatsen van losse zonnepanelen op daken is in beginsel niet vergunningplichtig; wel als deze worden geïntegreerd in het dak. Als het plaatsen van zonnepanelen deel uitmaakt van een meer omvangrijke (ver)bouw die vergunningplichtig is, worden de leges berekend over de totale bouwkosten. Ook dan is teruggaaf mogelijk, namelijk van het legesdeel dat betrekking heeft op de kosten voor het aanbrengen van de zonnepanelen – ook als sprake is van in het dak geïntegreerde zonnepanelen.

Facultatief:

- opnemen van minimale hoeveelheid energievermogen (Wattpiek (Wp)) aan elektriciteit dat met een zonnepaneel kan worden opgewekt isolatiewaarden waaraan moet zijn voldaan;
- opnemen van een maximumbedrag voor de teruggaaf.

Aanbrengen van een begroeid dak (2.5.4.4)

Teruggaaf van leges met een bepaald percentage als een omgevingsvergunning (bouwactiviteit) nodig is voor het aanbrengen van een 'groen dak' met ten minste de aangegeven waterbergende functie.

Een groen dak verbetert de luchtkwaliteit en heeft een isolerende werking. Het hemelwaterafvoerstelsel/riool wordt minder belast. Er zijn twee soorten groene daken: intensief en extensief. Bij een intensief dak is sprake van een daktuin die belopen kan worden. Voor het aanleggen ervan is een omgevingsvergunning nodig. Een

extensief dak is meer voor de sier. Deze kan niet belopen worden. Hiervoor is soms een omgevingsvergunning nodig, afhankelijk van de grootte en het gewicht.

Facultatief:

- opnemen van een maximumbedrag voor de teruggaaf.

Buitenunit voor een warmtepomp (2.5.4.5)

Teruggaaf van leges met een bepaald percentage voor het plaatsen van een buitenunit voor een warmtepomp als daar een omgevingsvergunning voor nodig is.

Een warmtepomp onttrekt warmte uit de buitenlucht, de bodem of het grondwater. Die warmte wordt gebruikt voor verwarming en warm water. Toepassingen: vervanging cv-ketel, warmtenet, warmte-koude-opslag (WKO). Voor de aanleg is niet in alle gevallen een omgevingsvergunning nodig. Voor het aanleggen van een grondwater-warmtepompsysteem zal wel een omgevingsvergunning nodig zijn. Wij merken op dat als alleen een omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) nodig is (artikel 2.1, eerste lid, onder i, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in samenhang met artikel 2.2a van het Besluit omgevingsrecht), hiervoor een legesvrijstelling geldt op grond van artikel 4.10 van het Besluit omgevingsrecht.

Facultatief:

- opnemen van een maximumwaarde voor de geluidsproductie;
- opnemen van een maximumbedrag voor de teruggaaf.

Plaatsing zonnecollectoren voor zonneboiler (2.5.4.6)

Teruggaaf van leges met een bepaald percentage voor het plaatsen van zonnecollectoren op het dak (voor opvang direct licht bij zonnig weer en diffuus licht bij bewolkt weer) en een vat om het warme water in op te slaan.

Facultatief:

- opnemen van een minimumvermogen van de zonneboiler;
- opnemen van een maximumbedrag voor de teruggaaf.

Energiezuinige nieuwbouw (2.5.4.7)

Teruggaaf van leges met een bepaald percentage voor een aanvraag omgevingsvergunning voor nieuwbouw als energiezuiniger wordt gebouwd dan het Bouwbesluit 2012 vereist.

Het Bouwbesluit 2012 stelt eisen aan nieuwbouw (woningen en utiliteitsbouw) op het gebied van energiezuinigheid, uitgedrukt in de energieprestatiecoëfficiënt (EPC). De EPC voor nieuwbouw is 0,4. Daarnaast geldt een minimale warmteweerstand (Rc-waarde) en een maximale warmtedoorgangscoefficiënt (U-waarde) voor glas en deuren (zie: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels-gebouwen/nieuwbouw/energieprestatie-epc>). Het beleid van de Rijksoverheid is erop gericht dat nieuwe woningen in 2020 (bijna) energieneutraal zijn (Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG)).

Er zijn gemeenten die licentiehouders zijn van GPR (gemeentelijke praktijkrichtlijn voor duurzaam bouwen), een systeem dat een volledige beoordelingssystematiek voor duurzaam bouwen bevat (thema's energie, milieu, gezondheid, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde). Omdat niet een openbaar toegankelijke richtlijn is, verdient aansluiting bij dit systeem in de tarieventabel in verband met de bekendmakingsvereisten geen aanbeveling.

Zelfstandige, grondgebonden zonnepanelen (2.5.4.8)

Teruggaaf van leges met een bepaald percentage voor het bouwen van grondgebonden zonnepanelen, zoals een zonnepark.

Facultatief:

- opnemen van een maximumbedrag voor de teruggaaf. Bedacht moet worden dat de leges voor de behandeling van de aanvraag voor de omgevingsvergunning aanzienlijk kunnen zijn.

Windturbines (2.5.4.9)

Teruggaaf van leges met een bepaald percentage voor het tot stand brengen van een windturbine of windturbinepark (zoals windturbines, kraanopstelplaatsen, inkoopstation waar de elektriciteitskabels worden van het windturbinepark worden gekoppeld aan het netwerk van de netbeheerder).

Voor zover het betreft het oprichten en het in werking hebben van een milieu-inrichting als bedoeld in artikel 2.1, lid 1, onder e, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo), geldt voor de 'milieutoets' een legesvrijstelling (artikel 2.9a Wabo).

NB. Windparken met een capaciteit van ten minste 100 MW vallen automatisch onder rijkscoördinatie (artikel 9b Elektriciteitswet 1998). De gemeente blijft wel de omgevingsvergunning afgeven. De minister van Economische Zaken en Klimaat bepaalt wanneer alle ontwerpbesluiten en definitieve besluiten worden genomen en verzorgt de terinzagelegging (bron: [Rijksdienst voor Ondernemend Nederland](#)).

Facultatief:

- opnemen van een maximumbedrag voor de teruggaaf. Bedacht moet worden dat de leges voor de behandeling van de aanvraag voor de omgevingsvergunning aanzienlijk kunnen zijn.

Aanleg (verzaard) elektriciteitsnet of een warmtenet (2.5.4.10)

Teruggaaf van leges met een bepaald percentage voor de aanleg van een (verzaard) elektriciteitsnet of een warmtenet.

Nieuwbouwwoningen moeten aardgasvrij worden gebouwd. Bestaande woningen worden stapsgewijs aardgasvrij gemaakt. Daartoe moet de capaciteit van bestaande elektriciteitsnetten worden uitgebreid of moeten warmtenetten worden aangelegd.

Facultatief:

- opnemen van een maximumbedrag voor de teruggaaf. Bedacht moet worden dat de leges voor de behandeling van de aanvraag voor de omgevingsvergunning aanzienlijk kunnen zijn.

Gebruikte afkortingen (2.5.5)

Een aantal opgenomen afkortingen is facultatief omdat het opnemen van bepaalde waarden in de teruggaafbepalingen facultatief is. De afkortingen zijn in alfabetische volgorde opgenomen.

[Maximumteruggaafbedragen gelden per project (2.5.6)]

Hier is bepaald dat als maximumteruggaafbedragen zijn opgenomen, deze per (bouw- of aanleg)project gelden. Hiermee wordt voorkomen dat er meerdere malen aanspraak wordt gemaakt op legesteruggaaf als het in feite om één integraal plan gaat.]

[Horizonbepaling (2.5.7)]

Om de werking van de teruggaafregeling in de tijd te beperken, kan een periode worden genoemd gedurende welke de regeling geldt. Daarmee kan worden voorkomen dat een beschikbaar budget niet wordt overschreden.]

Wijziging model-leidraad invordering gemeentelijke belastingen

Om uitstel van betaling van de leges die verband houden met de te verwachten teruggaaf vast te leggen, moet de model-leidraad invordering gemeentelijke belastingen als volgt worden gewijzigd (het betreft hier facultatieve bepalingen in de model-leidraad):

- In artikel 25.1.3, onder j, wordt '(bouw)leges' vervangen door:
- (bouw)leges, uitgezonderd de leges in het kader van duurzaamheidsmaatregelen zoals opgenomen in onderdeel 2.5.4 van de tarieventabel van de legesverordening.
- Aan artikel 25.3.1 (Uitstel in verband met een belastingteruggaaf en andere uit te betalen bedragen) wordt aan het slot toegevoegd:
- In afwijking van het voorgaande verleent de ontvanger uitstel van betaling voor het bedrag aan leges waarvoor op grond van onderdeel 2.5.4 van de tarieventabel van de legesverordening aanspraak op teruggaaf bestaat.

Het is ook mogelijk om een apart artikel voor uitstel van betaling op te nemen voor de "groene" leges. Zie bijvoorbeeld artikel 25.1A van de aangepaste Leidraad invordering van de gemeente Den Haag per 1 januari 2018.

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 82 00
info@vng.nl

Mei 2018

vng.nl